

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

2/2016

ročník/volume 26

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

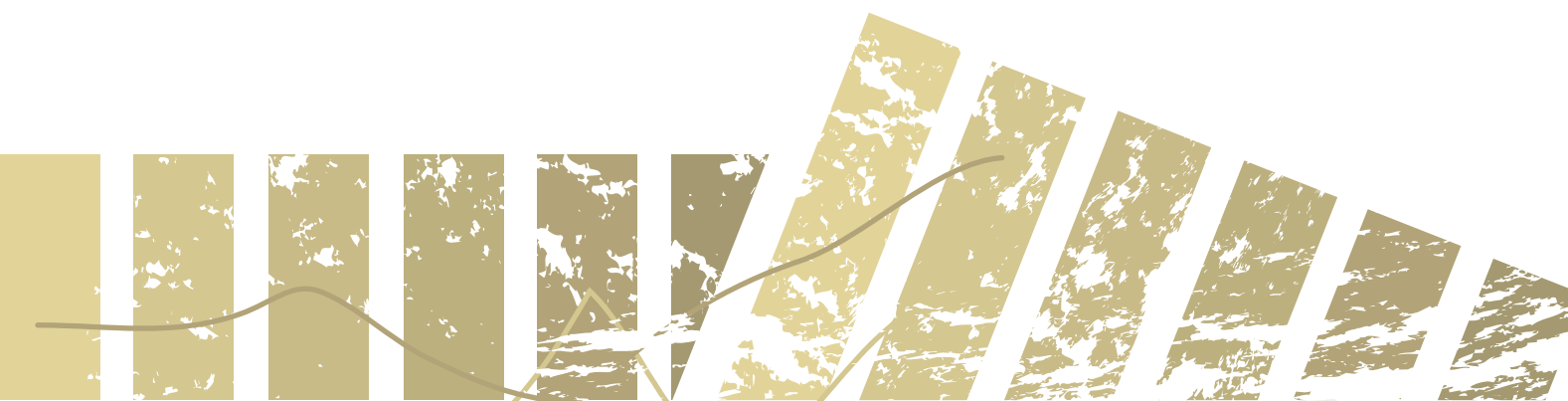
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 5

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 63 – 65

Dátum vydania/Publication date: 15. apríl 2016/April 15, 2016

Informácia/Information

ENERGETIKA AKO JEDNA Z PRIORÍT SLOVENSKEHO PREDSEDNÍCTVA V RADE EURÓPSKEJ ÚNIE

ENERGY AS ONE OF THE PRIORITIES DURING THE SLOVAK PRESIDENCY IN THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

Vo februári 2015 navrhla Európska komisia (ďalej „EK“) vytvorenie tzv. energetickej únie (Energy Union). Cieľom tohto plánu je postupne odstraňovať bariéry brzdiace cezhraničný tok energií medzi štátmi Únie a znížiť ich závislosť od fosílnych palív. Európska únia (ďalej „EÚ“) je druhou najväčšou ekonomikou na svete, ktorá spotrebuje pätinu vyrobenej energie. Sama má však veľmi obmedzené zdroje. Slovenské portfólio (tzv. energetický mix) je na európskej úrovni našťastie dobre diverzifikované a zdroje energie, ktoré využívame, sú rôznorodé, čo je výhodné. Nie všetky členské štáty sú však na tom rovnako, a preto v záujme čo najlepšieho využitia rozmanitosti energetických zdrojov by mali medzi sebou spolupracovať.

Vzhľadom na to, že Európa v súčasnosti čelí rastúcemu dopytu po energii, nestabilným cenám a prerušovaným dodávkam, jej energetická závislosť má obrovský vplyv na naše hospodárstvo. Popritom sa treba zamýšľať aj nad tým, ako znížiť negatívne vplyvy energetiky na životné prostredie. Tieto a ďalšie otázky rieši stratégia EÚ, z ktorej vychádza energetická politika Únie. Jej hlavnými cieľmi sú: 1) bezpečnosť dodávok, 2) konkurencieschopnosť a 3) udržateľnosť.

Plán európskej energetickej únie, ktorý má občanom a podnikom priniesť bezpečnú a cenovo dostupnú energiu šetrnú ku klíme, predpokladá, že energia bude voľne plynúť cez hranice jednotlivých členských štátov. Pomocou nových technológií, opatrení energetickej efektívnosti a modernizovaním infraštruktúry by sa malo dosiahnuť zníženie energetických nákladov domácností, vytvorenie nových pracovných miest a profesií, posilnenie rastu a vývoz. Plán energetickej únie počíta s tým, že Európa sa stane lídrom v produkcii energie z obnoviteľných zdrojov, postaví sa na čelo boja proti globálnemu otepľovaniu a zmení sa na udržateľné a nízkouhlíkové hospodárstvo šetrné k životnému prostrediu. Práve energetická únia pomôže Európe vystupovať jednotne, pokiaľ ide o globálne záležitosti v oblasti energetiky. Dosiahnuť tieto ciele znamená:

do roku 2020

- znížiť emisie skleníkových plynov najmenej o 20 % v porovnaní s úrovňou z roku 1990,
- zabezpečiť 20 % energie z obnoviteľných zdrojov,
- zvýšiť o 20 % efektívnosť pri používaní energie,

do roku 2030

- znížiť o 40 % emisie skleníkových plynov,
- získať najmenej 27 % energie v EÚ z obnoviteľných zdrojov,
- zvýšiť efektívnosť pri využívaní energie o 27 – 30 %,
- dosiahnuť 15 % prepojenie elektrizačnej sústavy (t. j. 15 % elektrickej energie vyrobenej v EÚ prepraviť do iných členských krajín),

do roku 2050

- znížiť emisie skleníkových plynov o 80 – 95 % v porovnaní s úrovňou z roku 1990 spôsobom navrhnutým v pláne postupu v energetike do roku 2050.

Vyhliadky na splnenie cieľov terminovaných rokom 2020 sú v súčasnosti priaznivé. V priebehu rokov 1990 – 2012 sa v EÚ znížili emisie skleníkových plynov o 18 % a podiel energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2012 dosiahol 14,1 % (8,5 % v roku 2005). Očakáva sa, že efektívnosť pri využívaní energie sa do roku 2020 zvýši o 18 – 19 %, čo by tiež znamenalo priblíženie sa vytýčenému cieľu. Jeho splnenie je však podmienené akceptovaním potrebných právnych predpisov jednotlivými členskými štátmi Únie¹.

Je zrejmé, že EÚ sa pri tvorbe, realizácii a monitorovaní svojich ambiciózných plánov nezaobíde bez spoľahlivých relevantných a porovnateľných štatistických dát a informácií o produkcii, tokoch a spotrebe energií. V rámci prijatého balíka pre energetickú úniu sa v tomto roku v kapitole s názvom *Vnútrotný trh s energiou* ráta s analýzou cien energií a nákladov, ktorá sa bude opakovať každé dva roky. Vypracovanie tejto analýzy nadväzuje na požiadavku politických predstaviteľov EÚ, ktorí sa v roku 2014 začali zaujímať o podrobnejšiu oficiálnu štatistiku cien zemného plynu a elektriny v súvislosti s negatívnym vplyvom vysokých a stále rastúcich cien energie a nákladov na globálnu konkurencieschopnosť. Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku (ďalej „Rada TTE“) preto vyzvala Komisiu, aby do roku 2016 nadväzne preskúmala situáciu týkajúcu sa cien energie a nákladov na energiu, ako aj odberateľov. Zo zasadnutia Rady TTE vyplynula požiadavka vypracovať návrh nového nariadenia Európskeho parlamentu (EP) a Rady o európskej štatistike cien zemného plynu a elektriny, ktorý by formalizoval údaje z prieskumu cien zemného plynu a elektriny pre sektor domácností a ktorý by tiež modernizoval a zjednodušoval metodológiu tohto zisťovania pre sektor domácností i pre sektor priemyslu.

Návrh nového nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej štatistike cien zemného plynu a elektriny je v súčasnosti už v komitologickom procese pracovnej skupiny pre štatistiku (CWPS) Rady EÚ. Predpokladá sa zrušenie aktuálne platnej smernice č. 2008/92/ES EP a Rady z 22. októbra 2008 o postupe Spoločenstva na zlepšenie transparentnosti cien plynu a elektrickej energie účtovaných priemyselným koncovým odberateľom. V snahe zabezpečiť čo najpresnejšie poskytovanie údajov o cenách elektriny a zemného plynu sa do právneho aktu dostal aj zber údajov o týchto cenách v domácnostiach, ktorý bol doteraz dobrovoľný. Návrh nového nariadenia obsahuje ďalej údajové elementy k podrobnému členeniu subkomponentov cien energií, konkrétnejšie sieťové cenové komponenty a komponenty vychádzajúce z daní. Po schválení nového nariadenia budú mať štatistické úrady členských štátov Únie vrátane Štatistického úradu SR povinnosť poskytovať Eurostatu údaje o cenách zemného plynu a elektriny v oveľa podrobnejšej štruktúre ako doteraz.

Slovenská republika s menšími pripomienkami predložený návrh nariadenia v jeho terajšej podobe podporuje. Aktuálne sa čaká na kompromisný návrh od súčasného holandského predsedníctva. Je možné, že diskusia o tejto téme bude pokračovať ešte aj počas nášho predsedníctva v Rade EÚ. V takom prípade by sa Slovenská

¹ Podrobnejšie pozri na http://europa.eu/pol/ener/index_sk.htm (prístup k 22. 1. 2016).

republika pokúsila o uzavretie návrhu nariadenia o európskej štatistike cien zemného plynu a elektriny na pôde pracovnej skupiny pre štatistiku (CWPS). Výsledok bude závisieť od ochoty jednotlivých členských krajín dohodnúť sa na kompromise, aby návrh nariadenia mohol byť posunutý Výboru stálych predstaviteľov členských štátov EÚ (COREPER)² a následne Rade EÚ na schválenie.

Mgr. PETRA MOTÚZOVÁ

Autorka pracuje v sekcii podnikových štatistík Štatistického úradu SR. Ako expertka na energetiku v tíme Štatistického úradu SR poverenom prípravou predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ sa zúčastňuje na zasadnutiach pracovnej skupiny pre štatistiku (CWPS).

² **COREPER** (**C**omité des **R**éprésentants **P**ermanents) je zložený zo stálych zástupcov členských štátov EÚ, zodpovedá za prípravu činnosti Rady a plnenie úloh, ktoré mu Rada EÚ uloží. Rieši otázky, pri ktorých sa nepodarilo dosiahnuť dohodu na úrovni pracovných skupín Rady EÚ.